Algemene Beschouwingen begroting 2027

Voorzitter,

De kracht van Kerkrade zie je op een donderdagavond, wanneer na een lange werkdag de repetitie van de harmonie begint.

Op een zaterdagochtend, wanneer vrijwilligers het sportveld klaarzetten en ouders langs de lijn staan.
Bij de ondernemer die iedere ochtend zijn winkel opent.
En bij de mantelzorger die, vaak zonder dat iemand het ziet, iedere dag klaarstaat voor een ander.

Daar wordt onze gemeente gedragen. Door mensen die verantwoordelijkheid nemen, iets organiseren en naar elkaar omzien. Voor het CDA begint deze begroting bij hen. Wat merken zij van de keuzes die wij hier maken? Krijgen zij de ruimte om hun bijdrage te blijven leveren? En kunnen zij rekenen op een gemeente die er staat wanneer dat nodig is?

Zichtbaar, betrokken en dichtbij. Dat is hoe wij politiek willen bedrijven en wat inwoners ook van hun gemeente mogen verwachten.
Zichtbaar in de wijk, betrokken bij wat er speelt en dichtbij wanneer mensen hulp nodig hebben.

Dat vraagt om keuzes die aansluiten bij het dagelijks leven. En om plannen waarvan duidelijk is hoe we ze gaan uitvoeren.

Voorzitter, het college vraagt ons vandaag om 350.000 euro per jaar voor een collegeprogramma dat er helemaal niet is.
Het coalitieakkoord zou vóór deze begrotingsbehandeling worden uitgewerkt.
Nu heet die uitwerking een doelenagenda met een actieprogramma.

Hoe u het ook noemt, de raad heeft het vandaag niet voor zich.

Het college kan nog niet vertellen waaraan het die jaarlijkse 350.000 euro concreet wil besteden. Maar als wij vandaag ja zeggen, kan het college binnen haar bevoegdheden wél kleinere projecten en maatregelen betalen.

Eerst mogen wij het geld vrijmaken. Daarna mogen wij lezen wat het college ermee van plan is.

Dat vinden wij geen goede gang van zaken.

Waar zeggen wij vandaag als raad precies ja tegen?

Welke bestedingen maken wij mogelijk? En wanneer kunnen wij nog bijsturen voordat u verplichtingen aangaat?

Voor het CDA is de volgorde helder.
Leg eerst het plan op tafel. Voer dan het debat. Besluit daarna over het geld.

Diezelfde omgekeerde volgorde zien we bij de honderd euro per kind voor sport en cultuur. Een half miljoen euro uit de reserve. Tweeënhalve ton voor 2027, tweeënhalve ton voor 2028.

Het bedrag staat klaar. Het plan moet nog worden bedacht.

En dat kind op zaterdagochtend wil gewoon weten of het mee kan doen.

Ik heb hierover contact gezocht met Stichting Leergeld en het Jeugdfonds Sport & Cultuur. Het Jeugdfonds schrijft ons letterlijk:

“Als je sport- en cultuurdeelname wilt stimuleren zul je het op een andere manier moeten zoeken dan simpelweg € 100 aanbieden.”

Dat zegt de organisatie die deze kinderen daadwerkelijk helpt. Dat al sinds 1999 doet! Succesvol doet! Waar kinderen echt de mogelijkheid krijgen om gewoon mee te kunnen doen!

In Kerkrade werden in 2025 469 aanvragen goedgekeurd voor 404 verschillende kinderen. Het fonds had een budgettekort van 5.000 euro.

Het advies is concreet. Verhoog de bijdrage aan het Jeugdfonds, zorg voor meer doorverwijzingen en geef het fonds de middelen om die extra kinderen te helpen.

Een tekort van vijfduizend euro bij een bestaande aanpak.
versus
Een half miljoen voor een verkiezingsbelofte zonder uitvoeringsplan.

Voorzitter, dat vraagt toch om enige uitleg, vindt u niet?

Heeft het college met het Jeugdfonds gesproken voordat het dit bedrag reserveerde? Waarom kiest dit college voor een nieuwe regeling? Welk probleem lost die dan op dat het fonds niet kan oplossen? Hoeveel kinderen gaan hierdoor méér meedoen?

En hoe gaat het praktisch werken? Moeten ouders een aanvraag doen? Moeten zij eerst zelf betalen? Betaalt u rechtstreeks aan de vereniging? Hoe voorkomt u dubbele betalingen? Wie controleert de besteding? Hoeveel kost de uitvoering? En wat gebeurt er na 2028?

Voorzitter, een briefje van honderd euro brengt een kind nog niet van de zijlijn het veld op. Van de rand, naar midden in de samenleving!
Het Jeugdfonds legt ons daarvoor een concrete route voor.

Wat legt de coalitie daar tegenover?

Een verkiezingsbelofte is geen onderbouwing. Zolang u niet kunt uitleggen waarom uw regeling kinderen beter helpt dan hoe het jeugdfonds dit doet, vinden wij dit strooien met gemeenschapsgeld.

Voorzitter, ook in het centrum merken inwoners pas wat een besluit waard is als het goed wordt uitgevoerd. Het college wil fietsen in de voetgangerszone straks weer de hele dag verbieden. Dat steunen wij. Wie boodschappen doet, slecht ter been is of met een kind door het centrum loopt, moet daar veilig kunnen lopen.

Onder de Facebookpost van de gemeente over het nieuwe fietsverbod wezen inwoners juist op de handhaving.

"Ga gewoon handhaven in het centrum", schreef iemand.

Een ander meldde: "Als je belt nemen ze niet eens op."

Inwoners vragen om **zichtbare handhaving**.
En als zij overlast melden, willen ze gehoor krijgen. Wat doet het college met deze signalen? Onderzoekt u die ervaringen met de bereikbaarheid?
En wat verbetert u als inwoners inderdaad geen gehoor krijgen? Probeer het zelf eens. Bel zoals een inwoner zou bellen.
Ik heb zelf 24.33 minuut in de wacht gehangen toen de verbinding zonder contact werd verbroken!

In de begroting schrijft u dat het aantal meldingen is gestegen van ongeveer 4.500 naar 7.000 en dat u een verdere stijging verwacht.

De formatie blijft gelijk.

Heeft u voldoende handhavingscapaciteit om dit verbod daadwerkelijk te handhaven? Kunt u dat onderbouwen? Hoeveel gerichte inzet is nodig, ook buiten winkeltijden? Wat betekent die inzet voor de aanwezigheid in andere wijken? En hoeveel ruimte blijft er over om terugkerende overlast aan te pakken?

Voorzitter, sommige zorgen worden gemeld. Andere komen nauwelijks naar buiten.

Denk aan de mantelzorger uit het begin. Achter een voordeur kan iemand al maanden voor een partner zorgen, terwijl het eigen leven steeds kleiner wordt. Een bezoek aan

een vriendin of een wandeling begint telkens met dezelfde vraag. Kan ik mijn partner nu alleen laten?

Dus blijf je thuis. En morgen opnieuw.

In de Dementiemonitor zegt 68 procent van de ondervraagde mantelzorgers van iemand met dementie psychische problemen te ervaren. Drie op de tien denken de zorg nog maximaal een jaar vol te houden. Achter die cijfers zitten mensen die zeggen: *'Ik zorg gewoon voor iemand van wie ik houd.'* Maar ook hun draagkracht heeft een grens.

In voorbereiding op deze begroting ben ik in gesprek gegaan met het Steunpunt voor Mantelzorgers. We hebben gesproken over respijtzorg, waarbij iemand de zorg tijdelijk overneemt zodat de mantelzorger op adem kan komen. Het steunpunt doet zelfstandig enorm waardevol werk. Het luistert, kent de mogelijkheden en helpt mantelzorgers om ondersteuning te vinden. Om dat werk te kunnen blijven doen, zijn voldoende middelen nodig.

Voor het CDA zijn mantelzorgers een blijvende prioriteit. Omzien naar elkaar vraagt dat wij ook zorgen voor de mensen die zoveel voor een ander dragen. Zij moeten tijdig hulp kunnen krijgen en erop kunnen vertrouwen dat die ondersteuning beschikbaar blijft.

Er ligt momenteel een subsidieaanvraag van het steunpunt. Kan het college aangeven of deze aanvraag aan de gestelde eisen voldoet en of het steunpunt daarmee op toekenning kan rekenen? En kan het college toezeggen de raad te informeren over de voortgang en de uiteindelijke beslissing op deze subsidieaanvraag?

Wie thuis voor een ander zorgt, merkt het ook als het ziekenhuis verder weg komt. De patiënt reist verder. De naaste die meegaat ook.

Daarom zijn wij onderdeel van de Ziekenhuisalliantie en dienen wij samen met PRO Kerkrade de motie over Zuyderland in. Wij blijven ons inzetten voor een zo volwaardig mogelijk ziekenhuis in Heerlen.

Wij vragen het college die maatschappelijke kosten te laten onderzoeken, duidelijk te maken welke bijdrage Kerkrade aan de gezamenlijke inzet kan leveren en in de eerste raadsvergadering van 2027 met een voorstel te komen.

Dat is voor ons rentmeesterschap. Nabije zorg nu en voor onze kinderen.

Voorzitter, wat we willen doorgeven, hoor je ook op donderdagavond bij de harmonie. Daar wordt muziek van generatie op generatie doorgegeven.

Tijdens het WMC delen we dat met de wereld.

We kijken met trots terug op de editie van 2026 en wachten de resultaten af.

Kan het college toezeggen op 1 december de volledige gemeentelijke inzet voor het WMC te presenteren, van subsidies en personeelsuren tot het vegen van de stoep? Zet daar de culturele, maatschappelijke en economische opbrengsten tegenover. Ook die hebben waarde. Zo kunnen we het gesprek voeren over de toekomst van het WMC en Kerkrade als klankstad.

Voorzitter, tot slot de werkcultuur in ons gemeentehuis, waarover we vorige week uitgebreid spraken. We verwachten dat inwoners gehoor krijgen. Dat mogen medewerkers ook verwachten als zij aankaarten wat er speelt.

Voelen zij zich veilig genoeg om te zeggen wat wij misschien liever niet horen?

Kan het college toezeggen sociale veiligheid en professionele tegenspraak gericht mee te nemen in personeelsgesprekken, exitgesprekken en de personeelsmonitor? Vraag of medewerkers zorgen durven uitspreken en vertrouwen hebben in de opvolging. Deel de resultaten geanonimiseerd met de raad, samen met de maatregelen die daaruit volgen.

Voorzitter, ik vroeg aan het begin waar wij vandaag ja tegen zeggen. Straks stemmen wij over deze begroting.

De echte uitslag merken inwoners daarna.

Als een kind dat nu aan de kant staat voor het eerst mee kan trainen.

Als iemand na een melding hoort wie ermee aan de slag gaat.

Als een mantelzorger een middag op adem kan komen.

En als wie ziekenhuiszorg nodig heeft, die in onze regio kan krijgen.

Op donderdagavond gaat de harmonie weer repeteren.

Op zaterdagochtend zetten vrijwilligers het sportveld weer klaar. Zij laten elke week zien wat het betekent om er voor een ander te zijn.

Van ons mogen zij hetzelfde verwachten.

Zichtbaar in de wijk. Betrokken bij wat er speelt. Dichtbij als het erop aankomt.

Daar mag Kerkrade ons op aanspreken.

Dank u wel.

Fractie CDA Kerkrade

Pepijn Caumon